



2020 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების

განმარტებითი შენიშვნები

2021 წლის 29 ივლისი





## ზოგადი ინფორმაცია

2020 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურის მიერ, დარიცხვის მეთოდის შესაბამისად, სამოქმედოდ შემოღებული IPSAS-ების საფუძველზე.

აღნიშნული ანგარიშგების მომზადებისას კონსოლიდირებულია სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულებების მიერ წარმოდგენილი ნაერთი წლიური ფინანსური ანგარიშგებები. ამასთან, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას თანდართული აქვს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად მომზადებული ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების - მუნიციპალიტეტების და ავტონომიური რესპუბლიკების კონსოლიდირებული (ნაერთი) ბუღალტრული ანგარიშგებები.

### საკანონმდებლო ჩარჩო

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას გამოყენებულია შემდეგი ნორმატიული აქტები:

- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის N108 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 15 იანვრის N17 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია "საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმის და მისი გამოყენების შესახებ“
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის N289 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 4 თებერვლის N24 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის წესის შესახებ“

### კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადების საფუძველი

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია შემდეგი საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) მოთხოვნების შესაბამისად:

**IPSAS 1** ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა

**IPSAS 2** ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება

**IPSAS 3** სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები

**IPSAS 4** უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგები





**IPSAS 5** ნასესხებ სახსრებთან დაკავშირებული დანახარჯები

**IPSAS 9** შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან

**IPSAS 12** მატერიალური მარაგები

**IPSAS 13** იჯარა

**IPSAS 14** ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მოვლენები

**IPSAS 16** საინვესტიციო ქონება

**IPSAS 17** ძირითადი აქტივები

**IPSAS 19** ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები

**IPSAS 20** დაკავშირებულ მხარეთა შესახებ განმარტებითი შენიშვნები

**IPSAS 21** ფულადი სახსრების არწარმომქმნელი აქტივების გაუფასურება

**IPSAS 23** შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები)

**IPSAS 24** ბიუჯეტის შესახებ ინფორმაციის წარდგენა ფინანსურ ანგარიშგებაში

**IPSAS 26** ფულადი სახსრების წარმომქმნელი აქტივების გაუფასურება

**IPSAS 31** არამატერიალური აქტივები

**IPSAS 32** შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმებები: უფლების გადამცემი

**IPSAS 34** ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება

**IPSAS 35** კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება

**IPSAS 36** მეკავშირე ერთეულებსა და ერთობლივ საქმიანობაში ინვესტიციები

**IPSAS 37** ერთობლივი შეთანხმებები

**IPSAS 39** დაქირავებულთა სარგებელი

### **კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები**

ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანად არის წარდგენილი ინფორმაცია ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობის, საქმიანობის ფინანსური შედეგების და ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ და არ ეწინააღმდეგება საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების მარეგულირებელი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს.

ფინანსურ ანგარიშგებაში ყველა ეკონომიკური მოვლენა საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებით (IPSAS) მოთხოვნილი შეფასების და აღიარების კრიტერიუმების გათვალისწინებით არის წარმოდგენილი.

### **ფუნქციონირებადი ერთეულის დაშვება**

ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ორგანიზაციები წარმოადგენენ ფუნქციონირებად ერთეულებს და პროგნოზირებად მომავალში არ იგეგმება მათი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია.





## კონსოლიდაციის პრინციპები

კონსოლიდაციას ექვემდებარება სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულებების ნაერთი ფინანსური ანგარიშგებები. მხარჯავი დაწესებულებების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) მოთხოვნების გათვალისწინებით, სრული კონსოლიდაცია ვერ განხორციელდა, ვინაიდან ხაზინის ელექტრონული საინფორმაციო სისტემით გათვალისწინებული ელექტრონული მთავარი წიგნის ფუნქციონალი ამ ეტაპზე დასრულებული სახით არ ფუნქციონირებს და ინფორმაცია საანგარიშგებო პერიოდში სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ მხარჯავ დაწესებულებებს (მაკონტროლებელი ერთეულებს) შორის შიდა ოპერაციების განხორციელებასთან დაკავშირებით, სახაზინო სამსახურისთვის ხელმისაწვდომი არ არის.

სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულების (ეკონომიკური ერთეულების) მიერ მომზადებული ნაერთი ფინანსური ანგარიშგებები მოიცავს მათ მიერ კონტროლირებული ერთეულების ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მონაცემებს.

კონტროლირებული ერთეული არ გამოირიცხება კონსოლიდაციიდან იმ მიზეზით, რომ მისი საქმიანობები განსხვავდება ეკონომიკურ ერთეულში შემავალი სხვა ერთეულების საქმიანობისაგან (საქონლისა და მომსახურების ეკონომიკურად მნიშვნელოვანი ფასებით ახდენს მიწოდებას მაშინ როდესაც ეკონომიკურ ერთეულში შემავალი სხვა ერთეულები უსასყიდლოდ ან/და ეკონომიკურად უმნიშვნელო ფასებით და ა.შ);

## კონსოლიდირებული ეკონომიკური ერთეულები

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს შემდეგი მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებს:

1. საქართველოს პარლამენტი
2. საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია
3. საქართველოს ბიზნესომბუდსმენის აპარატი
4. საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია
5. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
6. საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია
7. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო
8. საქართველოს უზენაესი სასამართლო
9. საერთო სასამართლოები
10. საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო
11. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის,





სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტში

12. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში
13. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტში
14. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში
15. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია დუშეთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში
16. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში
17. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში
18. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრიწყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტში
19. სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში
20. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური
21. სსიპ - საპენსიო სააგენტო
22. შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი
23. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
24. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
25. საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო
26. საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო
27. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო
28. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო
29. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო
30. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო





31. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
32. საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო
33. საქართველოს პროკურატურა
34. საქართველოს დაზვერვის სამსახური <sup>1</sup>
35. სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო
36. სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური
37. სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური
38. სსიპ - საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური
39. ა(ა)იპ - საქართველოს სოლიდარობის ფონდი
40. საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური
41. საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი
42. სსიპ - საზოგადოებრივი მაუწყებელი
43. სსიპ კონკურენციის სააგენტო
44. ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია - სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია
45. საქართველოს საპატრიარქო <sup>2</sup>
46. სსიპ - ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო
47. სსიპ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - საქსტატი
48. სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
49. საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა
50. სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო
51. სახელმწიფო ინსპექტორის აპარატი
52. სსიპ - სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი
53. საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სააგენტო
54. სსიპ - ახალგაზრდობის სააგენტო
55. ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატი
56. სსიპ - ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

<sup>1</sup> კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს მხოლოდ ბიუჯეტის შესრულების შესახებ მონაცემებს

<sup>2</sup> კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს მხოლოდ ბიუჯეტის შესრულების შესახებ მონაცემებს







57. სსიპ - საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური

58. ა(ა)იპ - ათასწლეულის ფონდი

59. სსიპ - საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი „საქპატენტი“

60. სსიპ - დეპოზიტების დაზღვევის სააგენტო

61. სსიპ - სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო

62. ა(ა)იპ - მშვიდობის ფონდი უკეთესი მომავლისთვის

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების სისრულისთვის, დამატებულია სახელმწიფო ბიუჯეტის საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების (პროგრამული კოდით 56 00) გაწეული დანახარჯები, ასევე, ფინანსთა სამინისტროს მონაცემები საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე გაცემული ფინანსური აქტივების შესახებ (რაც არ არის მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული), ასევე, საგადასახადო შემოსავლების შესახებ ინფორმაცია და შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმებებთან დაკავშირებით აქტივების და ვალდებულებების მონაცემები.

სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშგების სახაზინო სამსახურის ინფორმაცია სასესხო ფინანსური აქტივების კლების შესახებ ფინანსთა სამინისტროს ვალის მართვის დეპარტამენტის ინფორმაციას, რიგ შემთხვევებში, სრულად არ შეესაბამება, ფიზიკური თუ იურიდიული პირების მიერ, ხაზინის ერთიან ანგარიშზე სასესხო ვალდებულებების დაფარვის მიზნით თანხების ჩარიცხვის დროს ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდ(ებ)ის არასწორად არჩევის გამო (მაგ. სესხის ძირითად თანხასთან ერთად პროცენტის და პირგასამტეხლოს თანხები ჩარიცხულია სესხების სახაზინო კოდზე). შესაბამისად, აღნიშნული თანხებით ბიუჯეტის შესრულების მონაცემები და დეპარტამენტის ინფორმაციები ერთმანეთისგან განსხვავდება.

### **ფინანსური ანგარიშგება და ანგარიშგების კომპონენტები**

ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია ინფორმაცია მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსური მდგომარეობის, ფინანსური შედეგების, წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების და ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ ანგარიშგების თარიღისათვის.

ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი მოიცავს:

- ა) ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა #1;
- ბ) ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა #2;
- გ) ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა#3;
- დ) წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა#4;
- ე) ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგებას - ფორმა#5;
- ვ) განმარტებით შენიშვნებს.

განმარტებითი შენიშვნები წარმოდგენილია როგორც ცხრილების, ასევე, ტექსტური, ფინანსური და არაფინანსური ინფორმაციის სახით, რომელშიც განმარტებულია ფინანსური ანგარიშგების ცალკეულ





კომპონენტებში მოცემული ინფორმაცია დეტალურად. ამასთან, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები დამატებით მოიცავს ისეთ ინფორმაციებს, რომლებიც არ არის წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგების კომპონენტებში, თუმცა, საჭიროა ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ფინანსური ხასიათის ინფორმაციის უკეთ გასაგებად.

### **ანგარიშგების თარიღი**

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების თარიღია 2020 წლის 31 დეკემბერი.

### **საანგარიშგებო პერიოდი**

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშგების საანგარიშო პერიოდია კალენდარული წელი, 2020 წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე.

### **საანგარიშგებო ვალუტა**

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ეროვნულ ვალუტაში - ლარში, რომელიც წარმოადგენს საანგარიშგებო ვალუტას. თანხები დამრგვალებულია ათასებამდე.

### **უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები**

საანგარიშგებო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები განიხილება როგორც უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები, რომელზეც ვრცელდება IPSAS 4 -ის „უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგები“ მოთხოვნები.

უცხოურ ვალუტაში ასახული ფულადი აქტივები და ვალდებულებები, რომელთა არსებითი მახასიათებელი არის უფლება, მიიღო ან ვალდებულება, რომ შეასრულო ვალუტის ერთეულის ფიქსირებული ან განსაზღვრული ოდენობა, გადაიანგარიშება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად,

უცხოურ ვალუტაში გამოსახული არაფულადი მუხლები, რომელთა მნიშვნელოვან მახასიათებელს წარმოადგენს უფლების არქონა, მიიღო ან ვალდებულება, რომ შეასრულო ვალუტის ერთეულის ფიქსირებული ან განსაზღვრული ოდენობა, ფასდება ოპერაციის დღის არსებული საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად და გადაანგარიშებას არ ექვემდებარება.

საანგარიშგებო თარიღისათვის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად. გადაანგარიშებას ექვემდებარება უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ფულადი მუხლები. უცხოურ ვალუტაში გამოსახული არაფულადი მუხლები, არ გადაანგარიშდება, გარდა შემდეგი შემთხვევებისა:

- როდესაც არაფულადი მუხლების გადაანგარიშება ხდება ახალ სამუშაო ვალუტაში;
- როდესაც ხდება უცხოური ერთეულის არაფულადი მუხლების ეკონომიკური ერთეულისთვის დადგენილ ერთიან საანგარიშგებო ვალუტაში გადაანგარიშება.







საკურსო სხვაობები, რომლებიც წარმოიქმნება ფულადი მუხლების დაფარვისას, ან საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში ფინანსურ ანგარიშგებაში ფულადი მუხლების თავდაპირველი აღიარებისას გამოყენებული კურსისაგან განსხვავებული კურსით გადაანგარიშებისას, აღიარდება როგორც კურსთაშორის სხვაობით მიღებული მოგება ან ზარალი და ჩაირთვება ფინანსური შედეგების გაანგარიშებაში.

უცხოურ ვალუტაში არსებული ნაშთების 2019 და 2020 წლის 31 დეკემბრისათვის არსებული მდგომარეობით გადაანგარიშებისათვის გამოყენებული გაცვლითი კურსები იყო შემდეგი:

	საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალური გაცვლითი კურსი	
	აშშ დოლარი \$	ევრო €
2019 წლის 31 დეკემბრისათვის	2.8677	3.2095
2020 წლის 31 დეკემბრისათვის	3.2766	4.0233

### რესურსების განაწილება და გამოყენება

ორგანიზაციების დაფინანსების წყაროებია: სახელმწიფო ბიუჯეტი (მათ შორის: სახელმწიფო ბიუჯეტში ასახული მესამე პირის გადახდები) და არასაბიუჯეტო საქმიანობით მიღებული შემოსავლები.

მხარჯავი დაწესებულებები ხარჯების გაწევას ახორციელებენ სამართლებრივი და სახელშეკრულებო მოთხოვნების შესაბამისად, ასევე, მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული ასიგნების ფარგლებში.

ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ინფორმაციას სახელმწიფო ბიუჯეტის გეგმის და ფაქტობრივი შესრულების შესახებ, ფორმა 4-ის სახით, რომელიც მზადდება IPSAS 24-ის შესაბამისად, საკასო მეთოდის შესაბამისად.

### ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარი მოვლენები

ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარ მოვლენებს მიეკუთვნება ისეთი მოვლენები, რომლებიც წარმოიქმნება ანგარიშგების თარიღსა და ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღს შორის. მოვლენები, რომლებზეც ერთეულს გააჩნია მტკიცებულებები ანგარიშგების თარიღისათვის პირობების არსებობაზე, განიხილება ანგარიშგების თარიღის შემდგომ მაკორექტირებელ მოვლენებად, ხოლო მოვლენები, რომლებიც მიგვანიშნებს ანგარიშგების თარიღის შემდგომ პერიოდში წარმოქმნილ პირობებზე – ანგარიშგების თარიღის შემდგომ არამაკორექტირებელ მოვლენებად.

ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მაკორექტირებელი მოვლენების შემთხვევაში ხდება ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების კორექტირება ან ისეთი მუხლების აღიარება, რომლებიც მანამდე არ იყო აღიარებული, ხოლო ანგარიშგების თარიღის შემდგომი არამაკორექტირებელი მოვლენები, რომლებიც დამატებით ინფორმაციას იძლევიან ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, აისახება ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში.





ამასთან, კონსოლიდირებულ (ნაერთ) ფინანსურ ანგარიშგებას ან/და განმარტებით შენიშვნებში აისახება ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარი მხოლოდ ისეთი მაკორექტირებელი და არამაკორექტირებელი მოვლენები, რომლებიც წარმოიქმნება ანგარიშგების თარიღსა და მხარჯავი დაწესებულებების (მაკონტროლებელი ერთეულების) ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღს შორის პერიოდში.

### **კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შეზღუდვა**

მოთხოვნები და ვალდებულებები, რომლებიც წარმოშობილია მხარჯავსა (მაკონტროლებელსა) და კონტროლირებულ ერთეულებს შორის შიდა ოპერაციებით, ფინანსური ანგარიშგებიდან ძირითადად, ელიმინირებულია, ხოლო კონსოლიდაციას დაქვემდებარებულ ერთეულებს შორის განხორციელებული ოპერაციების და ნაშთების ელიმინირება სრულად არ არის უზრუნველყოფილი ელექტრონული მთავარი წიგნის ფუნქციონალის და შესაბამისად კონსოლიდაციის პროგრამული უზრუნველყოფის არარსებობის გამო, გარდა შიდა ტრანსფერებით მიღებული შემოსავლების და გაწეული ხარჯებისა, ასევე, გრანტების შემოსავლებისა და ხარჯებისა, ვინაიდან ინფორმაცია საანგარიშგებო პერიოდში სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ მხარჯავ დაწესებულებებს (მაკონტროლებელი ერთეულებს) შორის შიდა ოპერაციების განხორციელებასთან დაკავშირებით, სახაზინო სამსახურისთვის ხელმისაწვდომი არ არის. ამავ მიზეზით, ანგარიშგების თარიღის შემდგომ, ანგარიშგების თარიღსა და სახაზინო სამსახურის მიერ კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნების თარიღს შორის პერიოდში, მომხდარი მაკორექტირებელი და არამაკორექტირებელი მოვლენების ასახვა კონსოლიდირებულ (ნაერთ) ფინანსურ ანგარიშგებასა და განმარტებით შენიშვნებში ვერ ხდება.

გარდა ამისა, ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრების მონაცემები, რომელიც ჩართულია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ან/და განმარტებით შენიშვნებში, არ მოიცავს ინფორმაციას ისეთი პირობითი ვალდებულებების შესახებ, რომლებიც უკავშირდება სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი საწარმოების საკრედიტო ვალდებულებებს. შედეგად, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება სახელმწიფო ფინანსურ აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებით სრულად არ შეესაბამება IPSAS-ების მოთხოვნებს.

### **ანგარიშგების მომზადების და გამოქვეყნების თარიღი**

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურის მიერ და ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად განთავსებულია ხაზინის ვებ-გვერდზე [www.treasury.gov.ge](http://www.treasury.gov.ge).

### **კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე და გამოქვეყნებაზე პასუხისმგებლობა**

სახელმწიფო ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე და გამოქვეყნებაზე პასუხისმგებელია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახური.





## სააღრიცხვო პოლიტიკა

### ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება მოიცავს აქტივების, ვალდებულებებისა და წმინდა აქტივების/კაპიტალის შესახებ ინფორმაციას.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მიეთითება როგორც საანგარიშგებო წლის ფინანსური მონაცემები ასევე, საანგარიშგებო წლის წინა წლის ფინანსური მონაცემები. ამასთან, წინა წლის მონაცემების ცვლილება დაუშვებელია ერთეულის ხელმძღვანელის ან ხელმძღვანელობაზე პასუხისმგებელი პირის გადაწყვეტილების გარეშე, კანონმდებლობის შესაბამისად განსაზღვრული შესაბამისი გამონაკლისი შემთხვევების (ლიკვიდაციის, რეორგანიზაციის და ა.შ) გარდა.

### აქტივები

აქტივები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი აქტივების სახით.

მოკლევადიან აქტივად მოიაზრება აქტივი, თუ:

- ნავარაუდევია მისი ღირებულების რეალიზება ან გამიზნულია გასაყიდად ან მოხმარებისათვის ჩვეულებრივი საწარმოო ციკლის განმავლობაში;
- ძირითადად გამოიყენება სავაჭრო დანიშნულებით;
- ნავარაუდევია მისი ღირებულების რეალიზება საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ 12 თვის განმავლობაში;
- აქტივი არის ფულადი სახსრები ან მისი ეკვივალენტი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მისი გაცვლა ან ვალდებულების დასაფარად გამოყენება შეუძლებელია საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ სულ მცირე თორმეტი თვით მაინც.

ყველა სხვა აქტივი განიხილება გრძელვადიან აქტივად.

### ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები მოიცავს როგორც ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებულ ფულად სახსრებს, ასევე, კომერციულ ბანკებში ანგარიშებზე განთავსებულ ფულად სახსრებს და ფულად სახსრებს სალაროში როგორც ეროვნული, ისე უცხოური ვალუტის მიხედვით.





ფულადი სახსრების ექვივალენტების სახით ასახულია როგორც ხაზინის ერთიან ანგარიშზე, ასევე კომერციულ ბანკებში რიცხული სამ თვემდე ვადიანი დეპოზიტები ეროვნული და უცხოური ვალუტის მიხედვით.. ხაზინის ერთიან ანგარიშზე რიცხულ დეპოზიტებს, საბანკო დეპოზიტებისგან განსხვავებით, საპროცენტო სარგებელი არ ერიცხება.

უცხოურ ვალუტაში არსებული ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები გადაანგარიშებულია ეროვნულ ვალუტაში ანგარიშგების თარიღისთვის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად.

### **მოკლევადიანი ინვესტიციები**

მიმდინარე ინვესტიციების სახით ასახულია ერთ წლამდე ვადით გაცემული სესხები, გრძელვადიანი სესხების მიმდინარე ნაწილი, ფინანსური იჯაროდან გრძელვადიანი დებიტორული დავალიანებების მიმდინარე ნაწილი, მოკლევადიანი ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა და სხვა მოკლევადიანი ინვესტიციები. აღნიშნული მიმდინარე აღნიშნული მიმდინარე ინვესტიციები ასახულია როგორც საბიუჯეტო საქმიანობის, ასევე, არასაბიუჯეტო (საკუთარი) საქმიანობის ფარგლებში, ეროვნული და უცხოური ვალუტის მიხედვით. მიმდინარე ინვესტიციების თავდაპირველი შეფასებისათვის გამოყენებულია ნომინალური ღირებულება, რომელიც ანგარიშგების თარიღისათვის შეიძლება შემცირებულ იქნეს გაუფასურების ზარალის თანხებით.

### **მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები**

მოკლევადიან (მიმდინარე) დებიტორულ დავალიანებებში წარმოდგენილია სახაზინო ოპერაციებთან დაკავშირებული მოკლევადიანი მოთხოვნები, საგადასახადო მოკლევადიანი მოთხოვნები, საპენსიო სქემაში მონაწილეობასთან დაკავშირებული მოკლევადიანი მოთხოვნები, პროცენტებთან და დივიდენდებთან დაკავშირებული მოკლევადიანი მოთხოვნები, საქონლის და მომსახურების მიწოდებასთან დაკავშირებული მოკლევადიანი მოთხოვნები, თანამშრომლებისა და ანგარიშვალდებული პირების მიმართ მოკლევადიანი მოთხოვნები, არაფინანსური აქტივების გავლასთან დაკავშირებული მოკლევადიანი მოთხოვნები და სხვა მოკლევადიანი მოთხოვნები. ამასთან, მოკლევადიანი მოთხოვნები თავდაპირველად აღიარდება ნომინალური ღირებულებით, რომელიც ანგარიშგების თარიღისათვის შესაძლებელია შემცირდეს საეჭვო მოთხოვნების ანარიცხების თანხებით.

### **მატერიალური მარაგები**

მატერიალური მარაგების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება IPSAS 12-ის - „მატერიალური მარაგები“ - შესაბამისად.

მატერიალური მარაგები სააღრიცხვო ჩანაწერებში თავდაპირველად ასახულია თვითღირებულებით, მაშინ როდესაც მათი შეძენა ხდება გაცვლითი ოპერაციის გზით, ან წარმოადგენს ერთეულის წარმოების შედეგს. იმ შემთხვევაში, თუ მატერიალური მარაგები შეძენილია არაგაცვლითი ოპერაციის გზით, საჯარო სექტორის ერთეულიდან მიღებისას მატერიალური მარაგების ღირებულება შეიძლება განისაზღვროს გადმომცემი ერთეულის მიერ აღნიშნული მატერიალური მარაგების შესაფასებლად გამოყენებული თვითღირებულების





ოდენობით ან ღირებულების განსაზღვრისათვის გამოყენებული სხვა თანხით., ხოლო სხვა ერთეულებიდან მიღების შემთხვევებში - მოცემული აქტივის სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით.

თვითღირებულება მოიცავს შესყიდვის ყველა დანახარჯს, კონვერსიის დანახარჯებს და სხვა დანახარჯებს, რომლებიც გაწეულია მატერიალური მარაგების მოცემულ ადგილამდე ტრანსპორტირებისა და სათანადო მდგომარეობაში მოყვანისთვის.

მატერიალურ მარაგებში აისახება წარმოების პროცესში გამოსაყენებელი ნედლეული და მასალები, ასევე, ერთეულის მიერ სხვა მხარეებისთვის უსასყიდლოდ ან ნომინალური ღირებულებით განაწილების მიზნით წარმოებული ან შესყიდული საქონელი. შესაბამისად, მატერიალური მარაგები მოიცავს ნედლეულსა და მასალებს, დაუმთავრებელ წარმოებას, მზა პროდუქციას, გასაყიდად ფლობილ საქონელს, სტრატეგიულ მარაგებს, სამხედრო მარაგებს და სხვ. ასევე, მცირეფასიან აქტივებს - მრავალჯერადი გამოყენების ტექნიკას, ინვენტარსა და მოწყობილობას - რომლებიც არ აკმაყოფილებენ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ძირითადი აქტივების აღიარების კრიტერიუმს, კერძოდ, არ წარმოადგენენ 500 ლარზე მეტი ღირებულების აქტივებს, მიუხედავად იმისა, რომ ერთ წელზე მეტი ხნის ვადით ხდება მათი გამოყენება.

ფინანსურ ანგარიშგებაში მატერიალური მარაგების ასახვა ხდება:

- თვითღირებულებასა და მიმდინარე ჩანაცვლების ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით, როდესაც ისინი განკუთვნილია უსასყიდლოდ ან ნომინალური ღირებულებით გასანაწილებლად ან უსასყიდლოდ ან ნომინალური ღირებულებით გასანაწილებელი საქონლის წარმოების პროცესში გამოსაყენებლად.

ან

- თვითღირებულებასა და ნეტო სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით,

იმ შემთხვევაში, როდესაც თვითღირებულება აღმოჩნდება უფრო მეტი, ვიდრე მიმდინარე ჩანაცვლების ღირებულება ან ნეტო სარეალიზაციო ღირებულება შესაბამისად, აღიარდება ღირებულების შემცირების ხარჯი, შესაბამისი მატერიალური მარაგის აკუმულირებულ ღირებულების შემცირებასთან ერთად.

ურთიერთშემცვლელი და ერთგვაროვანი მატერიალური მარაგების თვითღირებულების განსასაზღვრავად შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს „ფიფო“ (პირველი შექმნილი პირველი იხარჯება) ან საშუალო შეწონილი მეთოდი,

### **სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივები**

სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივებში მოიაზრება წინასწარ გადახდილი თანხებით მოკლევადიანი მოთხოვნები როგორც საქონელთან და მომსახურების მიღებასთან დაკავშირებით, ასევე, გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების მოსაწოდებლად. გარდა ამისა, აქვე მოცემულია ისეთი არაფულადი მოთხოვნები, რაც უკავშირდება არაფინანსური აქტივების გადაცემას, ბარტერული ოპერაციებიდან მისაღებ აქტივებს, არაგაცვლით ოპერაციებს, არაფინანსური აქტივების დანაკლისს. აღნიშნული აქტივები თავდაპირველად შეფასებულია ნომინალური ღირებულებით, რომელიც ანგარიშგების თარიღისათვის შესაძლებელია შემცირდეს საექვო მოთხოვნების ანარიცხებით.







## გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები

გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები მოიცავს გრძელვადიან სესხებს როგორც საბიუჯეტო, ისე არასაბიუჯეტო (საკუთარი) საქმიანობის ფარგლებში ეროვნულ და უცხოურ ვალუტაში, წილობრივ ინსტრუმენტებში ინვესტიციებს, სხვა გრძელვადიან ფინანსურ აქტივებს, გრძელვადიან დებიტორულ დავალიანებებსა და არაფულად მოთხოვნებს. ამასთან, თავდაპირველი შეფასებისათვის გამოყენებულია ნომინალური ღირებულება, რომელიც ანგარიშგების თარიღისათვის შეიძლება შემცირებულ იქნეს გაუფასურების ზარალის თანხებით.

გრძელვადიანი სესხების შეფასება ამორტიზებადი ღირებულებით ხდება.

წილობრივ ინსტრუმენტებში ინვესტიციები თვითღირებულებით ფასდება, თუ ინვესტიციები არ ხორციელდება კონტროლირებულ ერთეულებში, მეკავშირე ერთეულებსა თუ ერთობლივ საქმიანობებში. ასეთ შემთხვევებში მათი შეფასება კაპიტალ-მეთოდის გამოყენებით ხდება.

ფინანსური იჯარიდან მისაღები გრძელვადიანი დებიტორული დავალიანების აღიარება იჯარით გაცემული ქონების სამართლიან (რეალურ) ღირებულებასა და იჯარის ხელშეკრულების დაწყებისას განსაზღვრული იჯარის მინიმალური შენატანების ამჟამინდელ ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით ხორციელდება.

## ძირითადი აქტივები

ძირითადი აქტივების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება IPSAS 17-ის - „ძირითადი აქტივები“ - შესაბამისად.

ძირითადი აქტივები თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით - მაშინ, როცა აღნიშნული აქტივი შეძენილია გაცვლითი ოპერაციის გზით ან წარმოადგენს ერთეულის მიერ შექმნილ აქტივს, ან სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით, თუ ძირითადი აქტივის შეძენა ხდება არაგაცვლითი ოპერაციის გზით. არაგაცვლითი ოპერაციებით ძირითადი აქტივების საჯარო სექტორის ერთეულიდან მიღებისას, ძირითადი აქტივების შეფასება დასაშვებია გადამოცემი ერთეულის მიერ ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული თვითღირებულების ოდენობით ან ღირებულების განსაზღვრისათვის გამოყენებული სხვა თანხით, ხოლო სხვა ერთეულებიდან მიღების შემთხვევებში - მოცემული აქტივის სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით.

თვითღირებულების კომპონენტები მოიცავს შეძენის ფასსა და ისეთ პირდაპირ დანახარჯებს, რომლებიც აუცილებელია აქტივის სამუშაო მდგომარეობაში მოსაყვანად.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, ანგარიშგების თარიღისათვის ძირითადი აქტივების შემდგომი შეფასება ხდება თვითღირებულების მოდელის გამოყენებით - თავდაპირველი ღირებულება ყოველწლიურად მცირდება ცვეთის და გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) თანხებით.

შემდგომი დანახარჯები, როგორც წესი, აღიარდება შესაბამისი საანგარიშგებო პერიოდის ხარჯებად, გარდა იმ







შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი დანახარჯების გაწევის შედეგად იზრდება/უმჯობესდება აქტივის მწარმოებლურობა ან/და ფუნქციონალურობა. კერძოდ, განახლების, რეკონსტრუქციის ან გაფართოების სამუშაოების შედეგად თუ მნიშვნელოვნად იზრდება აქტივის საწარმოო სიმძლავრე, უმჯობესდება ხარისხიან ხანგრძლივდება არსებული აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადა, აღნიშნული სამუშაოები განიხილება არსებით გაუმჯობესებად და მასთან დაკავშირებული დანახარჯები ჩაირთვება აქტივის საბალანსო ღირებულებაში.

ძირითად აქტივს ცვეთა ერიცხება სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, წრფივი მეთოდის შესაბამისად, აქტივის ნარჩენი (სალიკვიდაციო) ღირებულებით შემცირებული თვითღირებულების ან ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული სხვა თანხის აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე განაწილების გზით. სასარგებლო მომსახურების ვადის განსაზღვრისათვის გამოიყენება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის N289 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციით „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ დადგენილი სასარგებლო მომსახურების მინიმალური ვადები. ცვეთის დარიცხვა იმ აქტივებზე, რომელთა სასარგებლო მომსახურების ვადები ზემოაღნიშნული ინსტრუქციით არ არის განსაზღვრული, წარმოებს ერთგვაროვან (ანალოგიურ) აქტივებზე არსებული სასარგებლო მომსახურების ვადების შესაბამისად. იმ შემთხვევაში, როდესაც კონკრეტული ცვეთადი აქტივისათვის სასარგებლო მომსახურების ვადის დადგენის მიზნით მოცემული ინსტრუქციის შესაბამისად ვერ განისაზღვრება ერთგვაროვანი (ანალოგიური) აქტივები, ერთეულს სააღრიცხვო პოლიტიკის ფარგლებში შეუძლია შეიმუშავოს და დაამტკიცოს ცვეთის დარიცხვისათვის გამოსაყენებელი შესაბამისი სასარგებლო მომსახურების ვადები. აღნიშნული ინსტრუქციის შესაბამისად, ცვეთა არ ერიცხება გასაყიდად გამიზნულ აქტივებს, დაუმთავრებელ მშენებლობას, მიწას, ასევე, აქტივებს, რომელთა საკუთრების უფლება ჯერ არ არის მოპოვებული ან სხვა ერთეულებზე გადასაცემდაა მიღებული. ყველა დანარჩენ აქტივთან მიმართებით, ერთეული თავად განსაზღვრავს განუსაზღვრელი ვადისაა მოცემული აქტივი თუ განსაზღვრული ვადის. თუ განსაზღვრული ვადისაა მოცემული აქტივი, ცვეთის დასარიცხად ინსტრუქციის მოთხოვნების შესაბამისად განისაზღვრება შესაბამისი სასარგებლო მომსახურების ვადა, ხოლო თუ განუსაზღვრელი ვადის - ასეთ შემთხვევაში ცვეთის დარიცხვა არ ხდება.

## საინვესტიციო ქონება

საინვესტიციო ქონების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება IPSAS 16-ის - „საინვესტიციო ქონება“ - შესაბამისად.

საინვესტიციო ქონებად მოიაზრება ისეთი უძრავი ქონება (მიწა ან შენობები, ან შენობის ნაწილი, ან ორივე ერთად), რომელიც გამიზნულია შემოსავლების მისაღებად იჯარით გაცემის გზით ან კაპიტალის ღირებულების ნაზრდის მისაღებად.

საინვესტიციო ქონების აღიარება აქტივად ხდება მხოლოდ მაშინ, როდესაც:

- მოსალოდნელია, რომ ერთეული მიიღებს მომავალ ეკონომიკურ სარგებელს ან საინვესტიციო ქონებასთან დაკავშირებულ სასარგებლო მომსახურების პოტენციალს; და





- შესაძლებელია საინვესტიციო ქონების თვითღირებულების ან სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება.

საინვესტიციო ქონება თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით - მაშინ, როცა აღნიშნული აქტივი შეძენილია გაცვლითი ოპერაციის გზით ან წარმოადგენს ერთეულის მიერ შექმნილ აქტივს, ან სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით, თუ საინვესტიციო ქონების შეძენა ხდება არაგაცვლითი ოპერაციის გზით. არაგაცვლითი ოპერაციებით საინვესტიციო ქონების საჯარო სექტორის ერთეულიდან მიღებისას, საინვესტიციო ქონების შეფასება დასაშვებია გადმომცემი ერთეულის მიერ ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული თვითღირებულების ოდენობით ან ღირებულების განსაზღვრისათვის გამოყენებული სხვა თანხით, ხოლო სხვა ერთეულებიდან მიღების შემთხვევებში - მოცემული აქტივის სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით.

შეძენილი საინვესტიციო ქონების თვითღირებულება მოიცავს შესყიდვის ფასსა და ნებისმიერ პირდაპირ დანახარჯს. პირდაპირი დანახარჯები მოიცავს, მაგალითად, პროფესიული იურიდიული მოსახურების ღირებულებას, გადასახადს ქონების გადაცემაზე და სხვა საოპერაციო ხარჯებს.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, საინვესტიციო ქონების შემდგომი შეფასება ხდება თვითღირებულების მოდელის გამოყენებით - თავდაპირველი ღირებულება ყოველწლიურად მცირდება ცვეთის და გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) თანხებით.

შემდგომი დანახარჯები, როგორც წესი, აღიარდება შესაბამისი საანგარიშგებო პერიოდის ხარჯებად, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი დანახარჯების გაწვევის შედეგად იზრდება/უმჯობესდება აქტივის მწარმოებლურობა ან/და ფუნქციონალურობა. კერძოდ, განახლების, რეკონსტრუქციის ან გაფართოების სამუშაოების შედეგად თუ მნიშვნელოვნად იზრდება აქტივის საწარმოო სიმძლავრე, უმჯობესდება ხარისხიან ხანგრძლივდება არსებული აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადა, აღნიშნული სამუშაოები განიხილება არსებით გაუმჯობესებად და მასთან დაკავშირებული დანახარჯები ჩაირთვება აქტივის საბალანსო ღირებულებაში.

საინვესტიციო ქონებას ცვეთა ერიცხება სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, წრფივი მეთოდის შესაბამისად, აქტივის ნარჩენი (სალიკვიდაციო) ღირებულებით შემცირებული თვითღირებულების ან ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული სხვა თანხის აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე განაწილების გზით. სასარგებლო მომსახურების ვადის განსაზღვრისათვის გამოიყენება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის N289 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციით „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ დადგენილი სასარგებლო მომსახურების მინიმალური ვადები. ცვეთის დარიცხვა იმ აქტივებზე, რომელთა სასარგებლო მომსახურების ვადები ზემოაღნიშნული ინსტრუქციით არ არის განსაზღვრული, წარმოებს ერთგვაროვან (ანალოგიურ) აქტივებზე არსებული სასარგებლო მომსახურების ვადების შესაბამისად. იმ შემთხვევაში, როდესაც კონკრეტული ცვეთადი აქტივისათვის სასარგებლო მომსახურების ვადის დადგენის მიზნით მოცემული ინსტრუქციის შესაბამისად ვერ განისაზღვრება ერთგვაროვანი (ანალოგიური) აქტივები, ერთეულს სააღრიცხვო პოლიტიკის ფარგლებში შეუძლია შეიმუშავოს და დაამტკიცოს ცვეთის დარიცხვისათვის გამოსაყენებელი შესაბამისი სასარგებლო მომსახურების ვადები. აღნიშნული ინსტრუქციის შესაბამისად, ცვეთა





არ ერიცხება გასაყიდად გამიზნულ აქტივებს, დაუმთავრებელ მშენებლობას, მიწას, ასევე, აქტივებს, რომელთა საკუთრების უფლება ჯერ არ არის მოპოვებული ან სხვა ერთეულებზე გადასაცემდაა მიღებული. ყველა დანარჩენ აქტივთან მიმართებით, ერთეული თავად განსაზღვრავს განუსაზღვრელი ვადისაა მოცემული აქტივი თუ განსაზღვრული ვადის. თუ განსაზღვრული ვადისაა მოცემული აქტივი, ცვეთის დასარიცხად ინსტრუქციის მოთხოვნების შესაბამისად განისაზღვრება შესაბამისი სასარგებლო მომსახურების ვადა, ხოლო თუ განუსაზღვრელი ვადის - ასეთ შემთხვევაში ცვეთის დარიცხვა არ ხდება.

### **არამატერიალური აქტივები**

არამატერიალური აქტივების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება IPSAS 31-ის - „არამატერიალური აქტივები“ - შესაბამისად.

არამატერიალური აქტივები თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით - მაშინ, როცა აღნიშნული აქტივი შეძენილია გაცვლითი ოპერაციის გზით ან წარმოადგენს ერთეულის მიერ შექმნილ აქტივს, ან სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით, თუ არამატერიალური აქტივის შეძენა ხდება არაგაცვლითი ოპერაციის გზით. არაგაცვლითი ოპერაციებით არამატერიალური აქტივების საჯარო სექტორის ერთეულიდან მიღებისას, არამატერიალური აქტივების შეფასება დასაშვებია გადმომცემი ერთეულის მიერ ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული თვითღირებულების ოდენობით ან ღირებულების განსაზღვრისათვის გამოყენებული სხვა თანხით, ხოლო სხვა ერთეულებიდან მიღების შემთხვევებში - მოცემული აქტივის სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით.

თვითღირებულების კომპონენტები მოიცავს:

- მისი შესყიდვის ფასს, იმპორტის მოსაკრებლის და შესყიდვის დაუბრუნებადი გადასახადების ჩათვლით, შეღავათების და ფასდაკლებების გამოკლების შემდეგ; და
- აქტივის გამოსაყენებლად მომზადებისთვის გაწეულ პირდაპირ მიკუთვნებად დანახარჯებს.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, ანგარიშგების თარიღისათვის არამატერიალური აქტივების შემდგომი შეფასება ხდება თვითღირებულების მოდელის გამოყენებით - თავდაპირველი ღირებულება ყოველწლიურად მცირდება ამორტიზაციის და გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) თანხებით.

შემდგომი დანახარჯები, როგორც წესი, აღიარდება შესაბამისი საანგარიშგებო პერიოდის ხარჯებად, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი დანახარჯების გაწევის შედეგად იზრდება/უმჯობესდება აქტივის მწარმოებლურობა ან/და ფუნქციონალურობა. კერძოდ, განახლების, რეკონსტრუქციის ან გაფართოების სამუშაოების შედეგად თუ მნიშვნელოვნად იზრდება აქტივის საწარმოო სიმძლავრე, უმჯობესდება ხარისხიან ხანგრძლივდება არსებული აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადა, აღნიშნული სამუშაოები განიხილება არსებით გაუმჯობესებად და მასთან დაკავშირებული დანახარჯები ჩაირთვება აქტივის საბალანსო ღირებულებაში.

არამატერიალურ აქტივს ამორტიზაცია ერიცხება სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, წრფივი





მეთოდის შესაბამისად, აქტივის ნარჩენი (სალიკვიდაციო) ღირებულებით შემცირებული თვითღირებულების ან ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული სხვა თანხის აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე განაწილების გზით. სასარგებლო მომსახურების ვადის განსაზღვრისათვის გამოიყენება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის N289 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციით „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ მოცემული სასარგებლო მომსახურების ვადების განსაზღვრის შესაბამისი წესები. აღნიშნული ინსტრუქციის შესაბამისად, ამორტიზაცია არ ერიცხება ისეთ აქტივებს, როგორებიცაა გასაყიდად გამიზნული აქტივები, ასევე, აქტივები, რომელთა საკუთრების უფლება ჯერ არ არის მოპოვებული ან სხვა ერთეულებზე გადასაცემდაა მიღებული. ყველა დანარჩენ აქტივთან მიმართებით, ერთეული თავად განსაზღვრავს განუსაზღვრელი ვადისაა მოცემული აქტივი თუ განსაზღვრული ვადის. თუ განსაზღვრული ვადისაა მოცემული აქტივი, ამორტიზაციის დასაწყისად ინსტრუქციის მოთხოვნების შესაბამისად განისაზღვრება შესაბამისი სასარგებლო მომსახურების ვადა, ხოლო თუ განუსაზღვრელი ვადის -- ასეთ შემთხვევაში ამორტიზაციის დასაწყისად არ ხდება.

### **შელავათიანი მომსახურების აქტივები**

შელავათიანი მომსახურების აქტივების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება IPSAS 32-ის - „შელავათიანი მომსახურების შეთახმებები: უფლების გადამცემი“- შესაბამისად.

შელავათიანი მომსახურების აქტივები აღიარდება საკუთარი ცვეთადი/ამორტიზირებადი აქტივების მსგავსად.

შელავათიანი მომსახურების ხელშეკრულებების აქტივების აღიარება ხდება მთავრობის აქტივების სახით. იმის გათვალისწინებით, რომ ამ აქტივების შენება ეტაპობრივად მიმდინარეობს, მთავრობა მათ აღიარებს დაუმთავრებელი მშენებლობის სახით, თვითღირებულებით. ამავე დროს ხდება იგივე ღირებულების ფინანსური ვალდებულების აღიარებაც. როცა აქტივების მშენებლობა სრულდება, მათი მთლიანი თვითღირებულება და საპირწონე ფინანსური ვალდებულება ასახავს იმ სამომავლო ანაზღაურების ღირებულებას, რომელიც აქტივების სანაცვლოდ კერძო სექტორიდან წარმოდგენილ პარტნიორს უნდა გადაეცეს.

შელავათიანი მომსახურების აქტივები თავდაპირველად სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით ფასდება.

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, შელავათიანი მომსახურების აქტივების აღრიცხვა IPSAS 17-ის და IPSAS 31-ის შესაბამისად ხდება.

შელავათიანი მომსახურების ვალდებულებების აღიარება შელავათიანი მომსახურების აქტივების აღიარების დროს ხდება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ეს აქტივი მთავრობის უკვე არსებული აქტივია.

შელავათიანი მომსახურების ვალდებულების აღიარება თავდაპირველად იმავე თანხით ხდება, რითაც შელავათიანი მომსახურების აქტივის.

შელავათიანი მომსახურების აქტივს ცვეთა/ამორტიზაცია ერიცხება სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, წრფივი მეთოდის შესაბამისად. სასარგებლო მომსახურების ვადის განსაზღვრისათვის





გამოიყენება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის N289 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“.

### **ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივები**

ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება IPSAS 13-ის - „იჯარა“- შესაბამისად.

ფინანსური იჯარით მიღებული არაფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება და აღრიცხება, როგორც ძირითადი აქტივები, არამატერიალური აქტივები და საინვესტიციო ქონება

ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივები აღიარდება საკუთარი აქტივების მსგავსად.

ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივის ცვეთის/ამორტიზაციის განსაზღვრისათვის გამოიყენება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის N289 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“. აღნიშნული ინსტრუქციის შესაბამისად, ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივის ცვეთის თანხა სისტემატურად ნაწილდება იმ პერიოდზე, რომლის განმავლობაშიც ნავარაუდევია აღნიშნული აქტივის გამოყენება, მოიჯარის მიერ საკუთარი ცვეთადი/ამორტიზირებადი აქტივების მიმართ გამოყენებული ცვეთის/ამორტიზაციის პოლიტიკის შესაბამისად. თუ არსებობს გონივრული რწმენა იმისა, რომ მოიჯარე მიიღებს საკუთრების უფლებას ფინანსური იჯარის ვადის გასვლის შემდეგ, ფინანსური იჯარით აღებული აქტივის სავარაუდო გამოყენების ვადად განისაზღვრება აღნიშნული აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადა. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ფინანსური იჯარით აღებულ აქტივს ცვეთა/ამორტიზაცია დაერიცხება იჯარის ვადასა და მის სასარგებლო მომსახურების ვადას შორის უმცირესი დროის მონაკვეთის განმავლობაში.

### **სხვა არაფინანსური აქტივები**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ფასეულობებს (ძვირფას ქვებს და ლითონებს, ხელოვნების ნიმუშებს და ა.შ), მატერიალურ არაწარმოებულ აქტივებს, გარდა მიწისა (მინერალურ და ენერგო რესურსებს, არაკულტივირებულ ბიოლოგიურ აქტივებს, წყლის რესურსებს, რადიოსიხშირულ სპექტრს და სხვ.), მემკვიდრეობით აქტივებს (კულტურულ, ისტორიულ, ეკოლოგიურ აქტივებს), დაუმთავრებელ და გასაყიდად გამიზნულ/გადასაცემ აქტივებს და სხვ.

მოცემული აქტივებიდან უმეტესობას არ ერიცხება ცვეთა.

### **ვალდებულებები**

ვალდებულებები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ვალდებულებების სახით.,







ვალდებულებები ითვლება მოკლევადიანად (მიმდინარედ), თუ იგი ქვემოთ ჩამოთვლილი კრიტერიუმებიდან ერთ-ერთს მაინც აკმაყოფილებს:

- მისი დაფარვა მოსალოდნელია ჩვეულებრივი საოპერაციო ციკლისგანმავლობაში;
- ძირითადად, გამოიყენება სავაჭრო დანიშნულებით;
- უნდა დაიფაროს საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ 12 თვისგანმავლობაში; ან
- ერთეულს არ გააჩნია ვალდებულების დაფარვის გადავადების უპირობო უფლება, საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ სულ მცირე 12 თვისგანმავლობაში.

ყველა სხვა ვალდებულება, რომლებიც არ მიეკუთვნება მოკლევადიან ვალდებულებებს, გრძელვადიან ვალდებულებებად განიხილება.

### **მოკლევადიანი ნასესხები თანხები**

მოკლევადიანი ნასესხები თანხების სახით ასახულია მოკლევადიანი სესხები და მოკლევადიანი ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა როგორც საბიუჯეტო, ასევე, არასაბიუჯეტო (საკუთარი სახსრებით, ეროვნული ვალუტის და უცხოური ვალუტის მიხედვით. ამასთან, უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ნასესხები თანხები ანგარიშგების თარიღისათვის გადაყვანილია საანგარიშგებო ვალუტაში, ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად. გარდა ამისა, აღნიშნულ კატეგორიაში ასევე გაერთიანებულია შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმებების და აგრეთვე, ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული გრძელვადიანი ვალდებულებების მიმდინარე ნაწილი.

### **მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს სახაზინო ოპერაციებთან დაკავშირებულ კრედიტორულ დავალიანებებს, საგადასახადო კრედიტორულ დავალიანებებს, თანამშრომლებთან დაკავშირებულ გადასახდელებს, საქონელსა და მომსახურების მოწოდებასთან დაკავშირებით კრედიტორულ დავალიანებებს, გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების მოწოდებით წარმოქმნილ კრედიტორულ დავალიანებებს და სხვა მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს.

სახაზინო ოპერაციებთან დაკავშირებულ კრედიტორულ დავალიანებებში აისახება როგორც ხაზინის მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიმართ, ასევე, საბიუჯეტო ორგანიზაციების მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები ხაზინის მიმართ ისეთ შემოსავლებთან დაკავშირებით, რომლებსაც დებულობენ სახელმწიფოს სახელით ან რომელთა გამოყენება საკუთარი დანიშნულებით არ შეუძლიათ.

მოკლევადიანი საგადასახადო კრედიტორული დავალიანებები მოიცავს საბიუჯეტო ორგანიზაციების მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს გადასახადების სახეების მიხედვით.

თანამშრომლებთან დაკავშირებული მოკლევადიანი გადასახდელები აერთიანებს თანამშრომლების მიმართ სხვადასხვა მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, მათ შორის, შრომის ანაზღაურებასთან







დაკავშირებით, ქვეყნის შიგნით და ქვეყნის გარეთ მივლინებებთან დაკავშირებითდა სხვ.

საქონლისა და მომსახურების მოწოდებასთან დაკავშირებით მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები მოიცავს ისეთ მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, რომლებიც უკავშირდება საქონლისა და მომსახურების მოწოდებას.

გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების მოწოდებით წარმოქმნილი მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები მოიცავს სხვადასხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივის (მათ შორის, ძირითადი აქტივის, არამატერიალური აქტივის და ა.შ) მოწოდებასთან დაკავშირებულ მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს.

სხვა მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები აერთიანებს ისეთ მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, რომელთა ასახვა არაა გათვალისწინებული მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების სხვა ანგარიშებზე.

### **გადასახდელი პროცენტი**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ისეთ მოკლევადიან გადასახდელ პროცენტებს, რაც უკავშირდება ნასესხებ სახსრებს, ფასიან ქალაქებს, გარდა აქციებისა, ფინანსურ იჯარას და სხვ.

### **მიმდინარე ანარიცხები**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს მოკლევადიან ანარიცხებს - ისეთ მოკლევადიან ვალდებულებებს, რომელთა დაფარვის ვადა ან/და თანხა განუსაზღვრელია.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ანარიცხების ასახვა ხდება საბალანსო მუხლად, ორგანიზაციის მიერ საადრიცხო პოლიტიკით განსაზღვრული კრიტერიუმების, პროცედურების და დამადასტურებელი დოკუმენტების საფუძველზე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

ორგანიზაციის მიერ ანარიცხებით ვალდებულების აღიარება ხდება შესაბამისი საბიუჯეტო ასიგნების გარეშე.

### **სხვა მოკლევადიანი ვალდებულებები**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ისეთ მოკლევადიან არაფულად ვალდებულებებს, რაც უკავშირდება ავანსად მიღებულ შემოსავლებს. კერძოდ, საგადასახადო შემოსავლებს, არასაგადასახადო შემოსავლებს (იჯარას, გრანტებს და სხვა არაგაცვლითი ოპერაციებიდან შემოსავლებს და სხვა არასაგადასახადო შემოსავლებს).

### **მოკლევადიანი ვალდებულებები დეპოზიტებით**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს კომერციულ ბანკებსა თუ ხაზინაში განთავსებულ ერთ წლამდე ვადიან დეპოზიტებს (გარდა ფულადი სახსრების ექვივალენტებად კლასიფიცირებული ერთ წლამდე ვადიანი დეპოზიტებისა).





### **მოკლევადიანი ვალდებულებები აქციებით და სხვა კაპიტალით**

აქციებით და სხვა კაპიტალით წარმოქმნილი მოკლევადიანი ვალდებულებების სახით ასახულია ორგანიზაციების ისეთი ვალდებულებები, რაც უკავშირდება აქციებს და სხვა კაპიტალს.

### **გრძელვადიანი ვალდებულებები**

გრძელვადიან ვალდებულებებად განიხილება ყველა ის ვალდებულება, რაც არ წარმოადგენს მოკლევადიან ვალდებულებას.

### **გრძელვადიანი ვალდებულებები ფასიანი ქაღალდებით**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ფასიანი ქაღალდების სახით არსებულ გრძელვადიან ვალდებულებებს როგორც ეროვნულ, ასევე, უცხოურ ვალუტაში. ამასთან, უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფასიანი ქაღალდები ანგარიშგების თარიღისათვის გადაყვანილია საანგარიშგებო ვალუტაში, ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად.

### **გრძელვადიანი სესხები**

გრძელვადიანი სესხების სახით ასახულია სესხები როგორც საბიუჯეტო, ასევე, არასაბიუჯეტო (საკუთარი სახსრებით, ეროვნული ვალუტის და უცხოური ვალუტის მიხედვით. ამასთან, უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული სესხები ანგარიშგების თარიღისათვის გადაყვანილია საანგარიშგებო ვალუტაში, ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად.

### **ფინანსური იჯარასთან დაკავშირებული გრძელვადიანი ვალდებულებები**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ფინანსური იჯარის ხელშეკრულებით მიღებულ აქტივებთან დაკავშირებით წარმოქმნილ გრძელვადიან დ=ფინანსურ ვალდებულებებს,

### **შეღავათიანი მომსახურების ხელშეკრულებებით გრძელვადიანი ვალდებულებები**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმებების ფარგლებში მიღებულ აქტივებთან დაკავშირებით წარმოქმნილ გრძელვადიან ფინანსურ ვალდებულებებს,

### **გრძელვადიანი ანარიცხები**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს გრძელვადიან ანარიცხებს - ისეთ გრძელვადიან ვალდებულებებს, რომელთა დაფარვის ვადა ან/და თანხა განუსაზღვრელია.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ანარიცხების ასახვა ხდება საბალანსო მუხლად, ორგანიზაციის მიერ საადრიცხო პოლიტიკით განსაზღვრული კრიტერიუმების, პროცედურების და დამადასტურებელი დოკუმენტების საფუძველზე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).





ორგანიზაციის მიერ ანარიცხებით ვალდებულების აღიარება ხდება შესაბამისი საბიუჯეტო ასიგნების გარეშე.

### **სხვა გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები და არაფულადი ვალდებულებები**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს საქონლის და მომსახურების მოწოდებით დარიცხულ გრძელვადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, არაფინანსური აქტივების მოწოდებით დარიცხულ გრძელვადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, გრძელვადიან ფულად და არაფულად ვალდებულებებს არაგაცვლით ოპერაციებთან დაკავშირებით, ავანსად მიღებულ გრძელვადიან შემოსავლებს და სხვა დანარჩენ გრძელვადიან კრედიტორულ დავალიანებებს და არაფულად ვალდებულებებს.

### **წმინდა აქტივები/კაპიტალი**

წმინდა აქტივები/კაპიტალი წარმოადგენს დამაბალანსებელ მუხლს, რომელიც გაანგარიშებულია აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის სხვაობა.

### **კაპიტალში შენატანი**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს კაპიტალში შენატანებს როგორც ფინანსური აქტივების სახით, ასევე, არაფინანსური აქტივების სახით.

### **გაუნაწილებელი ნამეტი/დეფიციტი**

გაუნაწილებელი ნამეტი/დეფიციტის გაანგარიშებაში მონაწილეობს გასულ წლებში მიღებული ნამეტის/დეფიციტის გაუნაწილებელი თანხები, აგრეთვე საანგარიშგებო პერიოდის ნამეტის/დეფიციტის თანხა, რომელიც დარჩა გაუნაწილებელი. გაუნაწილებელ ნამეტსა და დეფიციტზე გავლენას ახდენს ასევე კაპიტალის კორექტირებები, რაც გამოწვეული შეიძლება იყოს სააღრიცხვო პოლიტიკის რეტროსპექტული გამოყენებით ან წინა პერიოდების არსებითი შეცდომების რეტროსპექტული გადაანგარიშებით.

### **ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგება**

ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში ასახულია საანგარიშგებო პერიოდში მიღებული შემოსავლები და გაწეული ხარჯები და გაიანგარიშება საანგარიშგებო პერიოდის ნამეტი და დეფიციტი.

### **შემოსავლები**

შემოსავლები აერთიანებს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრულ საგადასახადო შემოსავლებს, სოციალურ შენატანებს, სანქციებს, ჯარიმებს, საურავებს, გრანტებს და გარე ტრანსფერებს, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული. გარდა ამისა, აღნიშნულ კატეგორიაში მოცემულია ისეთი შემოსავლები, როგორებიცაა შიდა ტრანსფერები, გაცვლითი ოპერაციებიდან შემოსავლები (პროცენტები, აქტივების გაყიდვებიდან ნამეტი და სხვა შემოსავლები).





## საგადასახადო შემოსავლები

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს საგადასახადო შემოსავლებს, გადასახადების სახეების მიხედვით, რომელთა გაანგარიშება და მიღება ხორციელდება საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის, საგადასახადო შემოსავლები აღირიცხება საკასო მეთოდის შესაბამისად. აღნიშნული წარმოადგენს დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვასთან დაკავშირებით IPSAS 23 სტანდარტის გადახრას, რაც გამოიყენება IPSAS სტანდარტების დანერგვის გარდამავალ პერიოდში, ელექტრონული მთავარი წიგნის ფუნქციონალის სრულად ამოქმედებამდე.

## სოციალური შენატანები<sup>3</sup>

### სანქციები, ჯარიმები და საურავები

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს სხვადასხვა სახის ხელშეკრულებების დარღვევასთან დაკავშირებით წარმოქმნილ შემოსავლებს ჯარიმებით, სანქციებით და საურავებით.

### გრანტები

გრანტების სახით მიღებული შემოსავლები აღირიცხება დარიცხვის მეთოდის საფუძველზე, IPSAS 23-ის - შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები) - შესაბამისად.

გრანტების კატეგორია მოიცავს უცხო ქვეყნების მთავრობებიდან, საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან და სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებულ გრანტებს როგორც მიმდინარე, ისე, კაპიტალური სახით, ფულადი და სასაქონლო ფორმით. ამასთან, კონსოლიდაციის მიზნებისათვის იმავე დონის სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებული გრანტები არის ელიმინირებული.

### გარე ტრანსფერებით შემოსავლები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული

გარე ტრანსფერებით შემოსავლები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული, აღირიცხება დარიცხვის მეთოდის საფუძველზე, IPSAS 23-ის - შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები) - შესაბამისად.

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს როგორც მიმდინარე, ისე კაპიტალურ ტრანსფერებს ფიზიკური პირებიდან, კერძო არამომგებიანი ორგანიზაციებიდან, არასამთავრობო ფონდებიდან, ორგანიზაციებიდან, საწარმოებიდან და კორპორაციებიდან (მთავრობისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების გარდა) როგორც ფულადი შემოწირულობების, ასევე, არაფულადი საჩუქრების სახით.

<sup>3</sup> აღნიშნული მუხლი არ მოქმედებს





## **შიდა ტრანსფერებით შემოსავლები**

შიდა ტრანსფერებით შემოსავლები მოიცავს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში ორგანიზაციის მიერ ბიუჯეტიდან მიღებულ დაფინანსებას. აქ აისახება ასევე შიდა ტრანსფერებით ისეთი შემოსავლები, რაც უკავშირდება სახელმწიფოს სახელით მიღებულ შემოსავლებთან დაკავშირებით ხაზინის მიერ ორგანიზაციების მიმართ მოთხოვნების წარმოქმნას,

## **გაცვლითი ოპერაციებიდან შემოსავლები**

გაცვლითი ოპერაციებიდან შემოსავლები აღირიცხება დარიცხვის მეთოდის საფუძველზე, IPSAS 9-ის - შემოსავალი გაცვლითი ოპერაციებიდან - შესაბამისად.

გაცვლითი ოპერაციებიდან შემოსავლები მოიცავს არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან ნამეტს, საპროცენტო შემოსავლებს და გაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებულ სხვა შემოსავლებს.

არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული ნამეტი მოიცავს არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებულ შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობით წარმოქმნილ ნამეტს.

საპროცენტო შემოსავლები აერთიანებს სესხებთან, ფინანსური იჯარით გაცემულ აქტივებთან და სხვ, დაკავშირებით მიღებულ საპროცენტო შემოსავლებს.

გაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული სხვა შემოსავლები მოიცავს ისეთ გაცვლით შემოსავლებს, რომლებიც არ წარმოადგენს საპროცენტო შემოსავლებს ან არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებულ ნამეტს.

## **სხვადასხვა შემოსავლები**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ისეთი ტიპის შემოსავლებს, როგორებიცაა რენტიდან მიღებული შემოსავლები, კურსთაშორის სხვაობით მიღებული მოგება, ფლობიდან მიღებული მოგება, საექვო მოთხოვნების, ღირებულების შემცირების და გაუფასურების უკუგატარებით წარმოქმნილი მოგებები.

## **ხარჯები**

ხარჯები აერთიანებს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრულ შრომის ანაზღაურების ხარჯებს, საქონელსა და მომსახურებას, გრანტებს, გარე ტრანსფერებსა და სუბსიდიებს, სხვა ხარჯებს და სოციალური უზრუნველყოფის ხარჯებს. გარდა ამისა, აღნიშნულ კატეგორიაში მოცემულია ისეთი ხარჯები, როგორებიცაა შიდა ტრანსფერები, ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები, საექვო მოთხოვნების/ღირებულების შემცირების/გაუფასურების ხარჯები, არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული დეფიციტიფინანსური ხარჯები.

## **შრომის ანაზღაურების ხარჯები**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს შტატით მომუშავეს მიერ შესრულებული სამუშაოს საზღაურს როგორც ფულადი, ასევე, სასაქონლო ფორმით. აქვე აისახება შტატით მომუშავეს კუთვნილი შვებულების საზღაურიც.







### **საქონელი და მომსახურება**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს: შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა ანაზღაურებებს, მივლინებებთან დაკავშირებულ ხარჯებს, ოფისის ხარჯებს, წარმომადგენლობით ხარჯებს კვებისა და სამედიცინო ხარჯებს, რბილი ინვენტარისა და უნიფორმის შეძენის და პირად ჰიგიენასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, ტრანსპორტის და ტექნიკის ექსპლუატაციისა და მოვლა-შენახვის ხარჯებს, სამხედრო ტექნიკისა და ტყვია-წამლის შეძენის ხარჯებს და სხვა დანარჩენი საქონლისა და მომსახურების ხარჯებს.

### **გრანტების, გარე ტრანსფერების და სუბსიდიების ხარჯები**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ფულად და სასაქონლო გრანტებს, მიმდინარე და კაპიტალურ გარე ტრანსფერებს, რომლებიც სხვაგან არაა კლასიფიცირებული და სუბსიდიებს.

გრანტების კატეგორია მოიცავს უცხო ქვეყნების მთავრობებზე, საერთაშორისო ორგანიზაციებზე და სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემულ გრანტებს როგორც მიმდინარე, ისე, კაპიტალური სახით, ფულადი და სასაქონლო ფორმით. ამასთან, კონსოლიდაციის მიზნებისათვის იმავე დონის სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემული გრანტები არის ელიმინირებული.

გარე ტრანსფერებით ხარჯების კატეგორია მოიცავს მიმდინარე, და კაპიტალურ ტრანსფერებს ფიზიკურ პირებზე კერძო არამომგებიან ორგანიზაციებზე, არასამთავრობო ფონდებზე და სხვ. როგორც ფულადი, ასევე, სასაქონლო სახით.

სუბსიდიების კატეგორია აერთიანებს სახელმწიფო საწარმოებზე, კერძო საწარმოებზე და სხვა სექტორებზე მიმდინარე მიზნებისათვის უსასყიდლოდ, დაუბრუნებლად გაცემული ტრანსფერები.

### **შიდა ტრანსფერებით ხარჯები**

შიდა ტრანსფერებით ხარჯები მოიცავს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში ხაზინის მიერ ორგანიზაციების დაფინანსების მიზნით გაწეულ ხარჯებს. აქ აისახება ასევე შიდა ტრანსფერებით ისეთი ხარჯები, რაც უკავშირდება სახელმწიფოს სახელით მიღებულ შემოსავლებთან დაკავშირებით ხაზინის მიმართ ორგანიზაციების ვალდებულების წარმოქმნას.

### **ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები**

ცვეთის ხარჯი აერთიანებს ცვეთადი აქტივების (ძირითადი აქტივების, საინვესტიციო ქონების, შეღავათიანი მომსახურების აქტივების, ფინანსური იჯარით აღებული აქტივების და საოპერაციო იჯარით აღებული აქტივების არსებითი გაუმჯობესების) ცვეთადი ღირებულების სისტემატური ჩამოწერის ხარჯებს აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.

ამორტიზაციის ხარჯი მოიცავს არამატერიალური აქტივების ამორტიზირებადი ღირებულების სისტემატური ჩამოწერის ხარჯების აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.







### **გაუფასურების ხარჯები**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ძირითადი აქტივების, საინვესტიციო ქონების, არამატერიალური აქტივების შეღავათიანი მომსახურების ფარგლებში მიღებული აქტივების, ფინანსური იჯარის ფარგლებში მიღებული აქტივების და სხვა არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ხარჯებს.

### **სოციალური უზრუნველყოფის ხარჯები**

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს სახელმწიფოს ხარჯს საპენსიო სქემაში შენატანით, დამქირავებლის მიერ გაწეულ სოციალურ დახმარებით ხარჯებს, სხვა სოციალურ დახმარებებით ხარჯებს და სხვ.

### **არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული დეფიციტი**

არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული დეფიციტი მოიცავს არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებულ შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობით წარმოქმნილ დეფიციტს.

### **სხვადასხვა ხარჯები**

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ქონებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, გარდა პროცენტისა, რენტის ხარჯებს, კურსთა სხვაობის შედეგად ფლობიდან წარმოქმნილ ზარალს, ფლობის შედეგად გაწეული სხვა ზარალს, საექვო/უიმედო დებიტორული დავალიანებების ხარჯებს და მატერიალური მარაგების ღირებულების შემცირების ხარჯებს.

### **ფინანსური ხარჯები**

ფინანსური ხარჯები მოიცავს პროცენტის სახით არარეზიდენტებზე, რეზიდენტებზე, გარდა სახელმწიფო ერთეულებისა და სახელმწიფო ერთეულებზე გადახდილ თანხებს ფასიანი ქაღალდებისთვის, გარდა აქციებისა, სესხებისათვის და ფინანსური იჯარისათვის.

### **ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება**

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება მომზადებულია პირდაპირი მეთოდით. პირდაპირი მეთოდი გულისხმობს ანგარიშგების თარიღისათვის ფულადი სახსრების წყაროების და გამოყენების შესახებ, ასევე, ფულადი სახსრების ნაშთების შესახებ სააღრიცხვო მონაცემებზე ინფორმაციის წარმოდგენას საანგარიშგებო პერიოდში საოპერაციო, საინვესტიციო და საფინანსო საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ფულადი სახსრების ნაკადების სახით.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგებას ამზადებენ მხოლოდ ქვემოთ ჩამოთვლილი ერთეულები:

- ✓ სახაზინო სამსახური, რომელიც IPSAS-ების მოთხოვნების შესაბამისად, აკონტროლებს ხაზინის ერთიან





ანგარიშზე არსებულ ფულად სახსრებს;

- ✓ უცხო ქვეყნებში საქართველოს საელჩოები და წარმომადგენლობები;
- ✓ სხვა ერთეულები, რომლებიც IPSAS-ების მოთხოვნების შესაბამისად, აკონტროლებენ ფულად სახსრებს.

### წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება

წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ ანგარიშგება ასახავს წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებებს საანგარიშგებო პერიოდში. აღნიშნულ ანგარიშგებაში თავს იყრის ისეთი ინფორმაცია, როგორცაა:

- წმინდა აქტივების/კაპიტალის საწყისი ნაშთის შესახებ;
- საადრიცვო პოლიტიკის რესტროსპექტული გამოყენებით ან/და წინა პერიოდ(ებ)ის არსებითი შეცდომების რესტროსპექტული გადაანგარიშებით გამოწვეულ კაპიტალის ზრდას/კლებას;
- წმინდა აქტივების/კაპიტალის გადაანგარიშების შედეგად მიღებულ საწყისი ნაშთის შესახებ;
- წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ, რომელიც მოიცავს დამფუძნებლების შენატანებს, საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსურ შედეგს და დამფუძნებლებზე გადახდილ თანხებს;
- წმინდა აქტივების/კაპიტალის საბოლოო ნაშთის შესახებ.

### ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება

სახელმწიფო ერთეულების ფინანსური ანგარიშგების ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალების გარდის მიზნით. მზადდება ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება, რომელშიც ბიუჯეტის „გეგმური“ და „ფაქტობრივი“ მონაცემები წარმოდგენილია საკასო მეთოდის შესაბამისად.

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგების წარდგენა ხდება მრავალსვეტიანი ფორმატის სახით, სადაც შემოსულობების და გადასახდელების თითოეული კატეგორიისათვის ცალ-ცალკე მიეთითება დამტკიცებული წლიური ბიუჯეტი, დაზუსტებული გეგმური მაჩვენებლები, ამ მაჩვენებლების ფაქტობრივი შესრულება და ფაქტობრივი შესრულების პროცენტული მაჩვენებელი.

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება მზადდება მხოლოდ საბიუჯეტო ასიგნებებთან დაკავშირებით.

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგების მიზნებისათვის, დამტკიცებული ბიუჯეტი ასახავს საბიუჯეტო წლის მანძილზე მოსალოდნელ საბიუჯეტო შემოსულობებს და გადასახდელებს, რომლებიც დამტკიცებულია შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ. საბოლოო (დაზუსტებული) ბიუჯეტი მოიცავს





საბიუჯეტო პერიოდში ერთეულის ან ღონისძიების დასაფინანსებლად თავდაპირველად გამოყოფილი თანხების ყველა ნებადართულ ცვლილებას ან შესწორებას.





## კონსოლიდაციის პროცესი

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშგება მომზადდა სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულებების მიერ წარმოდგენილი ნაერთი წლიური ფინანსური ანგარიშგებების საფუძველზე.

ამასთან, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მონაცემების სრულყოფის მიზნით, მხარჯავი დაწესებულებების აგრეგირებულ ინფორმაციას დაემატა შემდეგი მონაცემები:

- სახელმწიფო ბიუჯეტის საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები;
- საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე გადასესხებული სახსრები, შესაბამისი პროცენტი და პირგასამტეხლო;
- საგადასახადო შემოსავლები;
- შეღავათიანი მომსახურებების შეთანხმებების აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები.

ქვემოთ წარმოდგენილია სახელმწიფო ბიუჯეტის საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების შესადარისი ინფორმაცია 2020 და 2019 წლებისთვის:

წარმოდგენილია ათას ლარებში

გადასახდელების სახეები	2020 წელი	2019 წელი
შრომის ანაზღაურება	-	
საქონელი და მომსახურება	367	1
პროცენტი	-	-
სუბსიდიები	3,972	
გრანტები	38,413	10,083
სოციალური უზრუნველყოფა	211,000	110,000
სხვა ხარჯები	9,279	13,962
არაფინანსური აქტივების ზრდა	-	
ფინანსური აქტივების ზრდა	173,647	41,946
ვალდებულებების კლება	-	

საკრედიტო რესურსების ხარჯზე გადასესხებული სახსრების შესახებ მონაცემები წარმოდგენილია ქვემოთ ცხრილის სახით 2020 წლის 31 დეკემბრის და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

წარმოდგენილია ათას ლარებში

გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები	2020 წლის 31 დეკემბერი	2019 წლის 31 დეკემბერი	ზრდა/კლება
საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე გაცემული სესხები	3,421,305	2,636,141	785,164





**შენიშვნა:** საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე ფინანსური აქტივების ზრდა განპირობებულია იმით, რომ აღნიშნული მონაცემები დამოკიდებულია ვალდებულების შესრულების დროს სასესხო რესურსების ფაქტიურ ათვისებასა და ლარის კურსის ცვლილებაზე უცხოურ ვალუტასთან მიმართებაში. ასევე რიგი პროექტების მიხედვით, რომელთა ფარგლებშიც მიმდინარეობს თანხების ათვისება, სესხის დაფარვა ჯერ არ დაწყებულა და/ან გადავადდა გარკვეული ვადით. აქვე გათვალისწინებულია „უიმედო სესხები“ („საქნავთობპროდუქტი, „საქგაზი“), რომელთა ჩამოწრაც ჯერ-ჯერობით ვერ ხორციელდება (ყველა სესხზე აღძრულია საქმე სასამართლოში და მიმართულია აღსრულებაზე).

გადასესხებულ სახსრებთან დაკავშირებით დარიცხული და მიღებული პროცენტის და პირგასამტეხლოს სახით მიღებული შემოსავლები მოცემულია ცხრილის სახით:

წარმოდგენილია ათას ლარებში

გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები	პროცენტი საანგარიშგებო პერიოდში		პირგასამტეხლო და სხვა შემოსავლები საანგარიშგებო პერიოდში	
	დარიცხული	მიღებული	დარიცხული	მიღებული
საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე გაცემული სესხები	36,227	25,093	8,258	1,811

ქვემოთ წარმოდგენილია ცხრილები შეღავათიანი მომსახურების აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების შესახებ:

წარმოდგენილია ათას ლარებში

N	შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმების დასახელება	აქტივები	
		2020 წლის 31 დეკემბერი	2019 წლის 31 დეკემბერი
1	ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგური	308,600	266,761
2	თბილისის შოთა რუსთაველის სახელობის საერთაშორისო აეროპორტი	104,600	122,028
	<b>სულ ჯამი</b>	<b>413,200</b>	<b>388,789</b>

წარმოდგენილია ათას ლარებში

N	შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმების დასახელება	ფინანსური ვალდებულებები	
		2020 წლის 31 დეკემბერი	2019 წლის 31 დეკემბერი
1	ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგური	308,600	266,761
2	თბილისის შოთა რუსთაველის სახელობის საერთაშორისო აეროპორტი	104,600	122,028
	<b>სულ ჯამი</b>	<b>413,200</b>	<b>388,789</b>





საგადასახადო შემოსავლების შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილია ქვემოთ, ცხრილის სახით:

წარმოდგენილია ათას ლარებში

საგადასახადო შემოსავლები	2020 წელი	2019 წელი
ფიზიკური პირებისგან საშემოსავლო გადასახადი	3,079,840	3,200,255
კორპორაციებიდან და სხვა საწარმოებიდან მოგების გადასახადი	919,441	866,289
ქონების გადასახადი	2	7
დღგ	3,918,159	4,243,607
აქციზი	1,619,392	1,506,676
საბაჟო და იმპორტის მოსაკრებლები	74,369	79,074
სხვა საგადასახადო შემოსავლები	(246,424)	(230,339)

სხვა დამატებითი განმარტებითი შენიშვნები







## პირობითი ვალდებულებები

მთავრობის პირობითი ვალდებულებები, რომელიც არ აისახება ფინანსური ანგარიშგების ფორმებში, მოიცავს შემდეგს:

- ეროვნული ბანკის მიერ საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან (IMF) აღებული სესხებს (ემსახურება სეზ-ი);
- სახელმწიფოს მიერ გარანტირებულ სესხებს (ემსახურება VTB);
- შიდა ე.წ. „ისტორიულ ვალს“<sup>4</sup>

ქვემოთ წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეესტრებში მოცემული ეროვნული ბანკის მიერ აღებული და სახელმწიფოს მიერ გარანტირებული სესხების და მათზე დარიცხული პროცენტების მონაცემები საანგარიშგებო პერიოდისათვის,

წარმოდგენილია ათას ლარებში

ფინანსური ვალდებულებები	გრძელვადიანი ვალდებულებები		საანგარიშგებო პერიოდში ზრდა/კლება	პროცენტი	
	2020 წლის 31 დეკემბერი	2019 წლის 31 დეკემბერი		საანგარიშგებო პერიოდში	დარიცხული
ეროვნული ბანკის მიერ საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან (IMF) აღებული სესხები	1,222,268	713,795	508,473	13,427	11,738
გარანტირებული სესხები	5,564	4,816	748	41	41

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფორმებში ასევე არ შეიტანება შიდა ე.წ. "ისტორიული ვალი", რომელიც განიხილება პირობით ვალდებულებებად<sup>5</sup>.

„სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, შიდა ე.წ. „ისტორიული ვალი“ შეადგენს 672,325 ათასი ლარს, რომლის მოცულობა საორიენტაციოა, ვინაიდან ამ კატეგორიის უმეტესი ნაწილი დასაზუსტებელია<sup>6</sup>. აღნიშნული მოიცავს შემდეგ სავალ ვალდებულებებს:

- მოსახლეობის მიერ ყოფილ სახელმწიფო კომერციულ ბანკებში შეტანილი ანაზრების ინდექსაციით

<sup>4</sup> ე.წ. „ისტორიული ვალი“ პირობით ვალდებულებებად აღიარებულია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) რეკომენდაციების შესაბამისად





წარმოქმნილ დავალიანებას;

- ყოფილი სსრ კავშირის საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ბანკის მიერ ბლოკირებული, ამავე ბანკის თბილისის განყოფილების ანგარიშზე რიცხული, საქართველოს ფიზიკური და იურიდიული პირების კუთვნილი სახსრების აუნაზღაურებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას;
- რუსეთის ფედერაციის ცენტრალური ბანკის მიერ ამ ბანკის საკორესპონდენტო ანგარიშებზე რიცხულ, საქართველოს იურიდიული პირების კუთვნილი სახსრების სახელმწიფო საგარეო ვალის ანგარიშში ჩამოწერის შედეგად წარმოქმნილ დავალიანებას;
- თურქმენეთიდან 1995 წლის ჩათვლით მოწოდებული ბუნებრივი აირის საფასურის გადახდის სანაცვლოდ საქართველოს მთავრობის დავალებით ქვეყნის საწარმოებისა და ორგანიზაციების მიერ გადატვირთული პროდუქციის ანაზღაურებაში არსებულ დავალიანებას;
- საქართველოს რესპუბლიკის 1992 წლის შინაგანი მომგებიანი სესხის ობლიგაციების გამოშვებით წარმოქმნილ ვალდებულებას;
- ყოფილი სსრ კავშირის 1990 წლის სახელმწიფო უპროცენტო მიზნობრივი ობლიგაციების დაფარვის ვალდებულებას;
- კოოპერატიულ ბინათმშენებლობასთან დაკავშირებით სახელმწიფოს მიერ აღებულ ვალდებულებას;
- მუნიციპალურ საწარმო „თბილტრანსში“ ხელშეკრულებით მომუშავე მძღოლების ბინებით დაუკმაყოფილებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას;
- მოსახლეობის მიერ სახელმწიფო ლატარიაში მოგებული ნივთების გაუნაღებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას;
- ყოფილი სსრ კავშირის „ინდუსტრიაბანკის“ მიერ ბლოკირებულ, ამავე ბანკის ბათუმის განყოფილების ანგარიშზე რიცხულ, საქართველოს იურიდიული პირების კუთვნილ სავალუტო სახსრების აუნაზღაურებლობით წარმოქმნილ დავალიანებას.

